

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Педагогічний факультет
Кафедра початкової та дошкільної освіти**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної
роботи _____
« » серпня 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ ГАЛУЗІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Ступінь магістр
Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 012 «Дошкільна освіта»

Робоча програма навчальної дисципліни «Освітній менеджмент в ЗДО» для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Розробник: Курчатова Анжеліка Віталіївна, кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри дошкільної освіти,
_____ (Курчатова А.В.)

Викладач курсу: Тесленко С.О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол № 1 від « » серпня 2022 р.

Завідувач кафедри _____ (Якименко С.І)
« » серпня 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступень,	Характеристика навчальної дисципліни
		дenna форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	основна
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність 012 Дошкільна освіта	Rік підготовки 1-й Семестр 1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – год. самостійної роботи студента – 40 год.	ступень: магістр	Лекції -20 Практичні, семінарські -30 Лабораторні- Самостійна робота 40 Вид контролю: залік

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год.: 30 год. – аудиторні заняття, 60 год. – самостійна робота (30 % / 70 %).

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступень,	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	основна
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність 012 Дошкільна освіта	Rік підготовки 1-й Семестр 1-й
Тижневих годин для заочної форми навчання: аудиторних – 18 год. самостійної роботи студента – 80 год.	ступень: бакалавр	Лекції 4 Практичні, семінарські -6 Лабораторні - Самостійна робота 80 Вид контролю: залік

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год.: 18 год. – аудиторні заняття, 72 год. – самостійна робота (17 % / 83 %).

Анотація (українською мовою)

Оволодіння знаннями з основ нормативно-правової документації, що регламентують і регулюють діяльність ЗДО різних типів і форм власності; напрями діяльності (адміністративна, методична, контролюча, проектна, освітня, виховна, фінансово-господарська тощо) ЗДО, принципи управління, умови та передумови успішного функціонування ЗДО; права та професійні обов'язки директора (завідувача) ЗДО; основні вимоги до обсягу роботи та функціональних обов'язків педагогічного та іншого персоналу ЗДО; права й обов'язки вихованців і їхніх батьків як суб'єктів освітнього процесу ЗДО; технології управлінської діяльності керівників ЗДО; завдання діяльності органів управління дошкільною освітою, їх організаційну структуру; посадові обов'язки й основні напрями діяльності спеціалістів з питань дошкільної освіти органів міського (районного) управління освітою.

Уміти критично оцінювати програмні документи, що регламентують професійну діяльність соціономістів закладів дошкільної освіти в Україні та зарубіжних країнах; аналізувати та узагальнювати провідний досвід соціономістів щодо організації управлінської діяльності керівників дошкільних закладів; проектувати (моделювати, планувати, програмувати) зміст роботи закладу дошкільної освіти; забезпечувати керівництво навчально-виховною, методичною, організаційно-педагогічною, адміністративно-господарською роботою на засадах продуктивного партнерства з персоналом закладу дошкільної освіти, батьками, фахівцями районних (міських) органів управління освітою та недержавного сектору; ініціювати та забезпечувати оптимальні умови для спільного впровадження організаційно-управлінських інновацій у дошкільних закладах. Комуникація: використовувати набуті знання, вміння та навички на різних етапах організації професійної діяльності керівників ЗДО; виявляти повагу до ціннісного потенціалу (релігійного, етнічного, професійного, особистісного) інших фахівців і партнерів ЗДО, що дозволяє використати ресурс комунікації для успішного розв'язання спільних професійних завдань із організації різних напрямів діяльності (адміністративної, методичної, контролюча, проектної, освітньої, фінансово-господарської тощо) в умовах ЗДО; створювати умови для комунікації із представниками наукових і громадських організацій, державних і приватних закладів дошкільної освіти

Ключові слова (українською мовою) освіта, інтеграція у світовий освітній простір, вирішення проблеми особистісно орієнтованого навчання, гуманістичний напрямок, інноваційні освітні технології.

Abstract (in English)

Mastering knowledge of the basics of regulatory and legal documentation that regulates and regulates the activities of private enterprises of various types and forms of ownership; areas of activity (administrative, methodical, controlling, project, educational, educational, financial and economic, etc.) of ZDO, principles of management, conditions and prerequisites for successful functioning of ZDO; rights and professional duties of the director (head) of the ZDO; basic requirements for the scope of work and functional responsibilities of pedagogical and other staff of ZDO; the rights and obligations of pupils and their parents as subjects of the educational process of special education; technologies of managerial activity of heads of ZDO; tasks of preschool education management bodies, their organizational structure; job duties and main areas of activity of preschool education specialists of city (district) education management bodies.

Be able to critically evaluate program documents regulating the professional activity of socionomists of preschool education institutions in Ukraine and foreign countries; to analyze and generalize the leading experience of socionomists regarding the organization of management activities of heads of preschool institutions; design (model, plan, program) the content of the work of the preschool education institution; ensure the management of educational, methodical, organizational, pedagogical, administrative and economic work on the basis of productive partnership with the staff of the preschool education institution, parents, specialists of district (city) education management bodies and the non-state sector; to initiate and provide optimal

conditions for the joint implementation of organizational and management innovations in preschool institutions. Communication: use the acquired knowledge, skills and abilities at various stages of organizing the professional activity of the heads of the ZDO; show respect for the valuable potential (religious, ethnic, professional, personal) of other specialists and partners of the ZDO, which allows using the communication resource for the successful solution of joint professional tasks in the organization of various areas of activity (administrative, methodical, controlling, project, educational, financial - economic, etc.) in the conditions of the LDO; create conditions for communication with representatives of scientific and public organizations, state and private preschool education institutions

Keywords (in English). education, integration into the world educational space, solving the problem of personality oriented learning, humanistic direction, innovative educational technologies.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання курсу – викладання навчальної дисципліни «Освітній менеджмент в ЗДО» є: ознайомлення магістрантів з закономірностями, принципами та методами управління освітніми процесами в ЗДО; формування у бакалаврів управлінської компетентності, сформувати уміння і навички, необхідні для організації освітнього процесу в умовах реформування освіти відповідно до Закону України «Про освіту», «Про дошкільну освіту».

Предметом є Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін (філософія, педагогіка, психологія), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціалізованої літератури, використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізування та використання інформації з різних джерел, активності на лекціях і практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

Завданнями є: В результаті вивчення дисципліни «Інноваційні технології в освіті» студенти повинні: знати теоретичні та практичні основи інноваційних технологій; набути уявлення про методологічні основи та дидактичні принципи інноваційної освіти; знати базові та прикладні освітні технології; комплекс програмно-технічних засобів, методик та організаційних заходів, які дозволяють ефективно реалізовувати принципи інноваційного навчання; застосовувати інноваційні технології навчання з метою організації та здійснення освітнього і наукового процесу; працювати з інформацією в глобальних комп'ютерних мережах, використовувати навички публічного мовлення, ведення дискусії. Навчальна дисципліна складається з 4-х кредитів.

Очікувані результати навчання:

Програмні результати навчання:

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

Інтегральна компетентність (ІНК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

I. Загальнопредметні:

- КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

II. Фахові:

- КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

1. Програма навчальної дисципліни

Програма дисципліни «Освітній менеджмент в галузі дошкільної освіти»

Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності.

Тема 1. Вступ. Організаційно правові основи керівництва закладами дошкільної освіти в Україні . Основні поняття курсу: «дошкільна освіта», «система дошкільної освіти», «педагогічний менеджмент», «менеджер навчально пізнавального процесу», «менеджер навчально виховного процесу», «управління» (менеджмент), «управління навчально виховним процесом». Принципи та завдання функціонування вітчизняної дошкільної освіти. Міжнародні та законодавчі акти України в галузі охорони дитинства про захист прав дітей та забезпечення їх повноцінного розвитку. Законодавча база функціонування дошкільної освіти в Україні: Конституція України (1996 р.) про право на освіту, про рівність дітей у своїх правах, про повноваження батьків щодо забезпечення розвитку дітей дошкільного віку; основні положення Закону України «Про освіту» (2017 р.) про організацію дошкільної освіти; Закон України «Про дошкільну освіту» (2017 р.). Заклад дошкільної освіти (ЗДО) складова освітньої системи в Україні, його повноваження. ЗДО як педагогічна система: значення, зміст, порядок розробки і затвердження статуту ЗДО; комплектування груп, порядок прийому, відрахування та збереження місць за дитиною. Режим роботи ЗДО. Статус ЗДО у ракурсі різних форм власності їх заснування. Типи ЗДО та їх особливості. Орієнтовний зміст «Положення про заклад дошкільної освіти» та «Статуту закладу дошкільної освіти». Порядок створення, реєстрації, реорганізації та ліквідації ЗДО.

Тема 2. Органи управління вітчизняною системою дошкільної освіти. Педагогічна сутність поняття «орган управління системою дошкільної освіти»; основні завдання щодо його функціонування. Державні органи управління в системі дошкільної освіти. Повноваження Міністерства освіти і науки України в системі дошкільної освіти. Органи управління дошкільною освітою, що підпорядковані обласним, міським (районним) державним адміністраціям. Органи місцевого самоврядування та їх повноваження у керівництві ЗДО. Органи громадського самоврядування, їх роль у функціонуванні ЗДО. Відділ дошкільної освіти як структурний підрозділ районного (міського) управління освіти. Специфіка співпраці фахівців відділу дошкільної освіти з менеджерами управління освітою (начальником, заступниками начальника) й іншими керівниками структурних підрозділів районного (міського) управління освіти. Організація фронтальних, групових, індивідуальних форм методичної роботи в районі (місті) для працівників дошкільної освіти (семінарів практикумів, конференцій, педагогічних читань, методичних об'єднань, круглих столів, наставництва, стажування тощо). Зміст роботи спеціаліста з питань дошкільної освіти управління освіти: проведення інспектування, атестації, експертизи ЗДО тощо. Організаційно фінансове планування, управління, контроль фінансово господарської діяльності ЗДО у районі (місті). Фінансово господарський механізм діяльності ЗДО (джерела фінансування; кошторис доходів і видатків як основний планово фінансовий документ, його структура; принципи фінансування, показники та контрольні цифри для складання кошторису). Правила ведення /зберігання фінансової документації. Тема 3. Керівник закладу дошкільної освіти як цілісний менеджер. Поняття про «професійну придатність» суб'єкта до управління в системі дошкільної освіті. Спільні та відмінні риси «лідерів» і «керівників» закладів дошкільної освіти. Психограма керівника закладу освіти. Управлінська компетентність керівника ЗДО, її компоненти. Нормативні документи, що регулюють процес працевлаштування директора (завідувача) ЗДО. Віддзеркалення обсягу прав і функціональних обов'язків менеджерів дошкільних навчальних закладах (завідувача (директора), його заступників) у державних документах, підзаконних актах, посадових інструкціях. Основні напрями діяльності керівника ЗДО (організаційна, методична, освітня, проектувальна, контрольна, фінансово господарська діяльність тощо). Характеристика типових недоліків у професійній діяльності менеджерів ЗДО.

Кредит 2. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень

Тема 4. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень у закладах дошкільної освіти. Поняття про стратегічне й оперативне планування в ЗДО. Класифікація планів роботи: перспективний, річний, календарний, план окремого ЗДО. Основні вимоги до створення плану освітньо виховної роботи ЗДО на навчальний рік (аналіз роботи за минулий рік, завдання на новий рік та оздоровчий період, методична робота з кадрами, організаційно педагогічна робота, вивчення стану життєдіяльності дітей, робота методичного кабінету). Особливості планування роботи ЗДО на місяць. Методи та організаційні форми роботи з дітьми дошкільного віку за лініями розвитку. Тематика навчальних тижнів у ЗДО. Основні вимоги до створення розкладу організованої діяльності дітей у ЗДО. Планування атестації педагогічних працівників у ЗДО: нормативно правова база атестації педагогічних працівників ЗДО; завдання атестації; кваліфікаційні категорії та педагогічні завдання персоналу ЗДО; створення атестаційної комісії та процедура проведення атестації. Типи управлінських рішень (стратегічні, тактичні, оперативні), етапи їх підготовки та прийняття в умовах ЗДО. Основні вимоги до змісту управлінського рішення. Поняття про делегування повноважень між виконавцями управлінського рішення. Розподіл лінійних і штабних повноважень. Причини відмови керівників ЗДО від делегування повноважень. Причини негативного ставлення персоналу ЗДО до делегованих їм повноважень. Методи та прийоми налагодження творчої співпраці та ділового партнерства керівників ЗДО з органами управління освітою, громадськістю, батьками.

Тема 5. Стратегія і тактика організаторської діяльності керівників закладів дошкільної освіти. Структура організаторської діяльності керівника ЗДО. Відповідальність директора (завідувача) ЗДО за організацію освітнього процесу з урахуванням принципів дошкільної освіти (дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно орієнтованого підходу, суб'єкт суб'єктної взаємодії). Організаційне моделювання методичного кабінету ЗДО. Раціональне використання матеріально технічної бази ЗДО для створення розвивального середовища (відповідно до особистісно зорієнтованої моделі освіти дітей дошкільного віку). Повноваження ЗДО щодо поповнення й розвитку матеріальної бази на основі дидактичних, виховних, естетичних, санітарно гігієнічних нормативів. Дотримання порядку організації харчування дітей в дошкільному закладі (нормативи і режим харчування дітей; санітарний режим харчоблоку). Правила організації медичного обслуговування дітей, створення умов для медичної оздоровчої, лікувально профілактичної роботи. Методи, прийоми та способи правового регулювання трудових відносин всередині трудового колективу ЗДО (розроблення, укладання та реєстрація колективного договору; розробка правил внутрішнього розпорядку; визначення порядку прийняття на роботу через укладання трудового договору і контракту та звільнення працівників у відповідності з чинним законодавством). Організація командної роботи з персоналом ЗДО. Створення дотримання безпечних умов для навчання та виховання дітей у ЗДО. Забезпечення охорони праці в ЗДО (порядок ведення документації з охорони праці, розробка посадової інструкції, видання інструкцій і розпоряджень; проведення інструктажів і контроль за дотриманням інструкцій). Передбачення можливих ризиків зовнішнього і внутрішнього характеру, способи завчасного уникнення їх негативного впливу.

Тема 6. Організаційно методичні засади здійснення повноважень контролю в закладі дошкільної освіті . Мета діяльності контролю керівника ЗДО. Державні документи та підзаконні акти про здійснення контролю в умовах ЗДО. Організаційні передумови здійснення ефективного контролю у ЗДО. Види контролю в ЗДО: документальний і процесуальний контроль; попередній, поточний, відстрочений і заключний (підсумковий) контроль. Методи контролю (аналіз, оцінювання) роботи вихователів у сфері фізичного, розумового, естетичного, морального, екологічного, трудового виховання дошкільників. Риси ефективного контролю в умовах ЗДО. Поняття «якість дошкільної освіти», критерії її оцінки. Поняття про «руйнівний» і «неруйнівний контроль» менеджера ЗДО. Способи відображення результатів контролю у ЗДО. Моніторинг продуктивності й економічної ефективності ЗДО.

Кредит 3. Упровадження інноваційних технологій в ЗДО.

Тема 7 Упровадження інноваційних технологій управлінської діяльності керівників закладів дошкільної освіти. Зміст поняття «педагогічна інновація», «інноваційний розвиток закладу дошкільної освіти». Ознаки передового педагогічного досвіду, етапи і процедури його вивчення, узагальнення та поширення. Закономірності та принципи впровадження педагогічних інновацій у ЗДО. Нормативні документи щодо визначення порядку здійснення інноваційної освітньої діяльності, створення експериментальних навчальних закладів та майданчиків. Організаційні форми взаємодії закладів і установ науково-методичного забезпечення дошкільної освіти для реалізації навчальної методичної і науково-дослідницької функцій.

Тема 8. Особливості управління інноваційним розвитком в умовах ЗДО (застосування процедури проектування, моделювання та обґрутування використання інноваційних технологій, прогнозування їх результатів, розроблення програм апробації та експертизи, реалізації інновації, здійснення контролю та підсумкового аналізу використання інновацій; створення умов для проведення експериментальної роботи). Педагогічний аналіз дидактичних (розвивальна, інтеграційна, особистісно орієнтована, рекреаційна тощо) і виховних (життєтворча, громадянська, патріотична тощо) технологій, що впроваджені у сучасних ЗДО. Педагогічні інновації в рамках структури управління ЗДО інклузивного типу. Методи вивчення ринку освітніх послуг у сфері дошкільної освіти. Адаптація ЗДО до освітніх запитів населення.

Тема 9. Маркетинг у дошкільних закладах освіти. Шляхи підвищення продуктивності та прибутковості ЗДО. Модель формування іміджу ЗДО (фірмовий стиль; інформаційне середовище; освітній процес; педагоги; цільова група дітей; партнерство). Технологія проектування та реалізації рекламної компанії в ЗДО

2. Структура навчальної дисципліни Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		о	л	п	лаб	інд
	2		3	4	5	6
Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності.						
Тема 1. Вступ. Організаційно правові основи керівництва закладами дошкільної освіти в Україні.	10	2	2			6
Тема 2. Органи управління вітчизняною системою дошкільної освіти.	10	2	4			4
Тема 3. Основні напрями діяльності керівника ЗДО.	10	2	4			4
Усього годин:	30	6	10			14
Кредит 2. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень						
Тема. 4. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень у закладах дошкільної	10	2	4			4

Тема 5. Структура організаторської діяльності керівника ЗДО.	10	2	4			4
Тема 6. Організаційно методичні засади здійснення повноважень контролю в ЗДО	10	4	4			2
Усього годин:	30	8	12			10
Кредит 3. Системні інноваційні педагогічні технології						
Тума 7. Упровадження інноваційних технологій в ЗДО.	14	2	4			8
Тема 8. Особливості управління інноваційним розвитком в умовах ЗДО.	16	4	4			8
Усього годин:	30	6	8			16
Разом:	90	20	30			40

Структура навчальної дисципліни

Заочної форми навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		о	л	п	лаб	інд
1	2		3	4	5	6
					7	

Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності.

Тема 1. Вступ. Організаційно правові основи керівництва закладами дошкільної освіти в Україні.	10		2			8
Тема 2. Органи управління вітчизняною системою дошкільної освіти.	10	2				8
Тема 3. Основні напрями діяльності керівника ЗДО.	10		2			8
Усього годин:	30	2	4			24

Кредит 2. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень

Тема. 4. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень у закладах дошкільної	10					10
Тема 5. Структура організаторської діяльності керівника ЗДО.	10					10
Тема 6. Організаційно методичні засади здійснення повноважень контролю в ЗДО	10		2			8
Усього годин:	30	-	2			28

Кредит 3. Системні інноваційні педагогічні технології

Тума 7. Упровадження інноваційних технологій в ЗДО.	14	2				12
Тема 8. Особливості управління інноваційним розвитком в умовах ЗДО.	16					16
Усього годин:	30	2				28
Разом:	90	4	6			80

Теми лекційних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
--------------	-------------------	------------------------

Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності.

1.	Тема 1. Вступ. Організаційно правові основи керівництва закладами дошкільної освіти в Україні.	2
2	Тема 2. Органи управління вітчизняною системою дошкільної освіти.	2

Кредит 2. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень

	Тема. 4. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень у закладах дошкільної	2
3	Тема 5. Структура організаторської діяльності керівника ЗДО.	2

4	Тема 6. Організаційно методичні засади здійснення повноважень контролю в ЗДО	4
Кредит 3. Системні інноваційні педагогічні технології		
	Тума 7. Упровадження інноваційних технологій в ЗДО.	2
5	Тема 8. Особливості управління інноваційним розвитком в умовах ЗДО.	4
Разом		20

Теми лекційних занять
Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності.		
2	Тема 2. Органи управління вітчизняною системою дошкільної освіти.	2
Кредит 3. Системні інноваційні педагогічні технології		
3	Тума 7. Упровадження інноваційних технологій в ЗДО.	2
Разом		4

Теми практичних занять
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності.		
11	Тема 1. Вступ. Організаційно правові основи керівництва закладами дошкільної освіти в Україні.	2
2	Тема 2. Органи управління вітчизняною системою дошкільної освіти.	4
3	Тема 3. Основні напрями діяльності керівника ЗДО.	4
Кредит 2. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень		
4	Тема. 4. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень у закладах дошкільної	4
5	Тема 5. Структура організаторської діяльності керівника ЗДО.	4
6	Тема 6. Організаційно методичні засади здійснення повноважень контролю в ЗДО	4
Кредит 3. Системні інноваційні педагогічні технології		
7	Тума 7. Упровадження інноваційних технологій в ЗДО.	4
18	Тема 8. Особливості управління інноваційним розвитком в умовах ЗДО.	4
Разом		30

Теми практичних занять
Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності		
1	Тема 1. Технології у освітній сфері: різновиди, зміст, особливості	2
2	Тема 3. Технології особистісно-орієнтованого освітнього процесу	2
Кредит 2. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень		
3	Тема 6. Організаційно методичні засади здійснення повноважень контролю в ЗДО	2
Разом		6

7. Самостійна робота
Денна форма навчання

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин
Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності		
1.	Тема 1. Вступ. Організаційно правові основи керівництва закладами дошкільної освіти в Україні.	6
2	Тема 2. Органи управління вітчизняною системою дошкільної освіти.	4
3.	Тема 3. Основні напрями діяльності керівника ЗДО.	4
Кредит 2. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень		
4	Тема. 4. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень у закладах дошкільної	4
5	Тема 5. Структура організаторської діяльності керівника ЗДО.	4
6	Тема 6. Організаційно методичні засади здійснення повноважень контролю в ЗДО	2
Кредит 3. Системні інноваційні педагогічні технології		
7	Тема 7. Упровадження інноваційних технологій в ЗДО.	8
8	Тема 8. Особливості управління інноваційним розвитком в умовах ЗДО.	8
Разом		40

**Самостійна робота
Заочна форма навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності		
1.	Тема 1. Вступ. Організаційно правові основи керівництва закладами дошкільної освіти в Україні.	8
2	Тема 2. Органи управління вітчизняною системою дошкільної освіти.	8
3.	Тема 3. Основні напрями діяльності керівника ЗДО.	8
Кредит 2. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень		
5	Тема. 4. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень у закладах дошкільної	10
6	Тема 5. Структура організаторської діяльності керівника ЗДО.	10
7	Тема 6. Організаційно методичні засади здійснення повноважень контролю в ЗДО	8
Кредит 3. Системні інноваційні педагогічні технології		
8	Тема 7. Упровадження інноваційних технологій в ЗДО.	12
9	Тема 8. Особливості управління інноваційним розвитком в умовах ЗДО.	16
Разом		80

7. Самостійна робота

Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64		
E	50-54	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне,

групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу кредиту.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

Студенту виставляється дуже добре ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.

Студенту виставляється достатньо ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.

Студенту виставляється мінімальний задовільно виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення...

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.

Поточне оцінювання та самостійна робота								КР	Накопичувальні бали/сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	300/100*
30	30	40	30	30	40	20	30		

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербалний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображені (малюнки, схеми, графіки та ін.).

12. Рекомендована література

Базова

1. Анісімова О.Е., Полєвікова О.Б. Планування роботи дошкільного навчального закладу. Херсон: Видавництво ХДУ, 2011. 108 с.

2. Біла О. О. Соціально педагогічне проектування в закладах дошкільної початкової та позашкільної освіти (контекст університетської підготовки соціономістів): навчально-методичний посібник / О. О. Біла. Одеса: Астропрінт, 2019. 192 с.
3. Біла О. О. Першооснови соціально педагогічного проектування: навчально-методичний посібник / О. О. Біла. Одеса: Астропрінт, 2012. 260 с.
4. Біла О. О. Психологія управління (соціально психологічний контекст): [навчальний посібник] / Рекомендовано Мін. освіти і науки України як навчальний посібник / Серія «Управління навчальними закладами» [За заг. ред. О. Я. Чебикіна]. Одеса: Видавець СВД М. П. Черкасов, 2008. 232 с.
5. Гавриш Н.В. Дитина в дошкільні роки: програма розвитку, навчання та виховання дітей / Н.В. Гавриш, З.П. Дорошенко, К.Л. Крутій. та ін. [2 ге вид.] Запоріжжя: Тов. «ЛІПС» ЛТД, 2004. 268 с. 6. Галяпа М. Порядок ведення засідання педагогічної ради // Вихователь методист дошкільного закладу. 2009. № 7. С. 59-61.
7. Галяпа М. Порядок заповнення атестаційних листів // Вихователь методист дошкільного закладу. 2009. № 9. С. 31-33.
8. Гласарій. Штатний розпис: основні терміни та поняття // Практика управління дошкільним закладом. 2012. № 6. С. 4-5.
9. Дейнеко Ольга. Ігрове моделювання як форма активізації педагогів // Вихователь методист дошкільного закладу. 2011. № 2. С. 44-47.
10. Денисенко О., Іванченко І. Робота з наказами: організовуємо з урахуванням змін у законодавстві // Практика управління дошкільним закладом. 2012. № 12. С. 8-15.
11. Дошкільна освіта: словник довідник: понад 1000 термінів, понять, назв / [упоряд. К. Л. Крутій, О. О. Фунтікова]. Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2010. 324 с.
12. Єльнікова Г., Рядова З. Оцінювання якості освіти в загальноосвітньому навчальному закладі на основі проведення моніторингових процедур // Практика управління закладом освіти. 2008. № 8. С. 20-30.
13. Виноградова Н.А. Управление качеством образовательного процесса в ДОУ: методическое пособие / Н.А. Виноградова, Н.В. Микляева. М.: Айрис пресс, 2006. 192с.
14. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології. К.: «Академвидав», 2004. 352 с.
15. Закон України «Про дошкільну освіту». К.: Ред. журналу «Дошкільне виховання», 2001. С. 4-33.
16. Інструктивно-методичні матеріали щодо ведення документації в дошкільних закладах / за заг. ред. К.Л. Крутій. Вид. 2 е, доп. і перероб. Запоріжжя: Тов. „ЛІПС“. Лтд.“ 2003. 100с.
17. Каплуновська О., Сергач С. Сучасні підходи до проведення внутрішнього та експертного контролю ДНЗ // Дитячий садок. 2003. № 19(211). С. 14-19.
18. Керівник дошкільного навчального закладу: особистість і професіонал // Практика управління дошкільним закладом. 2012. № 5. С. 8-15.
19. Кіндраг I. Інтерактивні методи в системі підвищення фахової майстерності педагогів // Вихователь методист дошкільного закладу. 2012. № 6. С. 18-26. 20 Книга керівника дошкільного навчального закладу / Уп. О.А. Копейкина, Л.В. Гураш. Харків: Торсінг плюс, 2006. 512 с.
21. Князева О. Новое направление в дошкольном образовании – развитие социальной компетентности дошкольников // Дошкольное воспитание. 1998. № 9. С. 2-6.
22. Коляско Т. Діяльність керівників шкіл щодо сприяння успішній адаптації молодих педагогів до професійної діяльності // Практика управління закладом освіти. 2009. № 10. С. 29-38.
23. Кононко О. Стратегічна мета виховання життєва компетентність дитини // Дошкільне виховання. 1999. № 5. С. 3-6. 24. Корнєєва Оксана. Тайм менеджмент у системі методичної роботи // Вихователь методист дошкільного закладу. 2011. № 4. С. 4-9.
25. Крикун А. Підготовка вихователів до роботи з обдарованими дітьми // Вихователь методист дошкільного закладу. 2013. № 8. С. 8-11. 26. Крутій К. Концепція постійного контролю за якістю дошкільної освіти // Вихователь методист дошкільного закладу. 2009. № 3. С. 4-6; № 4. С. 35-36.

27. Крутій К. Л. Моніторинг як сучасний засіб управління якістю освіти в дошкільному навчальному закладі: Монографія. Запоріжжя: ТОВ “ЛПС” ЛТД, 2006. 172 с.
28. Крутій К. Л. Планування роботи сучасного дошкільного навчального закладу: поняття, особливості, засоби реалізації / К. Л. Крутій. Запоріжжя : ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2005. 208 с.
29. Крутій К.Л., Маковецька Н.В. Управління дошкільним закладом: організація контролю та керівництва. Вид. 2 е. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС. Лтд», 2003. 100 с.
30. Мартиненко С. М. Навчальна програма дисципліни «Сучасні технології управління в закладах освіти». К.:МАУП, 2006. 18 с. 31. Маслов В. І. Наукові основи та функції процесу управління загальноосвітніми навчальними закладами: навчальний посібник. Тернопіль: Астон, 2007. 150 с.
32. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. 2002. № 33. 23 квітня // Дошкільне виховання. 2002. № 7. С. 4-9.
33. Омеляненко Н. Права і обов'язки учасників атестаційного процесу // Вихователь методист дошкільного закладу. 2009. № 9. С. 26-28.
34. Організація освітнього процесу в дошкільних навчальних закладах у 2009 / 2010 навчальному році. Лист МОН України № 1/9 393 від 10.06.2009 р. // Практика управління закладом освіти. 2009. № 8. С. 4 9. 35. Панасюк Тамара. Інноваційна діяльність дошкільного навчального закладу: основні поняття і зміст // Вихователь методист дошкільного закладу. 2014. № 7. С. 4 7.
36. Питання штатного розпису дошкільних навчальних закладів. Постанова Кабінету Міністрів України № 1122 від 05.10.2009 р. // Практика управління закладом освіти. 2009. № 11. С. 83.
37. Платонова А. Гігієнічні рекомендації щодо організації режиму роботи ДНЗ з короткочасним перебуванням дітей // Практика управління закладом освіти. 2009. № 8. С. 32-39.
38. Положення про дошкільний навчальний заклад // Освіта України. 2003. № 22. 25 березня. С. 3,8; //Дошкільне виховання. 2003. № 5. С. 3-6.
39. Порядок комплектування дошкільних навчальних закладів (груп) компенсуючого типу. Наказ МОН України № 240/165 від 27.03.2006 р. // Дошкільне виховання. 2006. № 6. С. 3-6.
40. Примірний Статут дошкільного навчального закладу // Дошкільне виховання. 2003. № 7. С. 22 27 //Інформаційний збірник МОН України. 2003. № 9. С. 14-18.
41. Про атестацію музичних керівників, інструкторів з фізкультури дошкільних навчальних закладів. Лист МОН України № 1/9 165 від 16.03.2009 р. // Практика управління закладом освіти. 2009. № 9. С. 92-95.
42. Про вживтя додаткових заходів щодо профілактики та запобігання жорстокому поводженню з дітьми. Наказ МОН України №844 від 25.12.2006р. // Практика управління закладом освіти. 2007. №2. С.100.
43. Про доплату за перевищення планової наповнюваності груп. Лист МОН України №1/9 764 від 26.11.2008 р. // Практика управління закладом освіти. 2009. № 2. С. 85. 44. Про затвердження Порядку державної атестації загальноосвітніх, дошкільних та позашкільних начальних закладів. Наказ МОН України від 24.07.2001 № 553 // Інформаційний збірник МОН України. 2002. № 1. С. 3-8.
45. Про затвердження Примірного положення про порядок звітування керівників дошкільних, загальноосвітніх та професійно технічних навчальних закладів перед педагогічним колективом та громадськістю. Наказ МОН України № 178 від 23.03.2005 р. // Практика управління закладом освіти. 2007. № 3. С. 109-111.
46. Проскура О.В. Психологічна культура праці завідуючої дошкільного закладу. К.: КМІУВ, 1994. 124с.
47. Пшеврацька О. Школа резерву // Дошкільне виховання. 2004. № 10. С. 8 9. 48. Романюк І. Навчально виховний процес та контроль за ним // Дитячий садок. 2002. №36 (180). С.1-23.

49. Рябова О. Комплексна оцінка рівня кваліфікації педагогічних працівників // Практика управління закладом освіти. 2009. № 1. С. 54-62.
50. Салацька Алла. Отримуємо акт готовності дошкільного навчального закладу до нового навчального року //Практика управління дошкільним закладом. 2012. № 8. С.22-29.
52. Свирида Л.,Майдебура О.Використання технологій менеджменту та маркетингу в управлінні навчальним закладом //Практика управління закладом освіти. 2009. №12. С.17-22.
53. Складові іміджу сучасного закладу освіти // Початкова школа. 2000. № 7. С. 51 54.
54. Смольникова Г. Тематичний контроль за станом навчально виховного процесу в дошкільному навчальному закладі // Дитячий садок. 2003. №11;2003. №38.
55. Сухомлинський В.О. Розмова з молодим директором школи. К.: Рад. школа, 1988. 282с.
56. Тименко О.Тематична перевірка в дошкільному навчальному закладі // Практика управління закладом освіти. 2007. №3. С.65-71.
57. Туженкова Юлія. Методичне об'єднання ефективна форма роботи з підвищення фахової майстерності вихователів // Вихователь методист дошк. закладу. 2014. № 8. С.46-53.
58. Фроленкова Н. О. Якість дошкільної освіти в Україні: феномен поняття. Молодий вчений. 2015. № 2 (17). С. 116-118.
59. Хіміна Л. Ф. Управлінський супровід моніторингових досліджень у навчальновиховному процесі // Управління школою. 2017. № 10 12 (526 528) квітень. С.54-70.
60. Шуть Микола. Технологія організації інтерактивного навчання педагогів //Вихователь методист дошкільного закладу. 2012. № 6. С.12-17.
61. Чикало О. Планування роботи дошкільного навчального закладу // Практика управління закладом освіти. 2009. № 5. С. 5-16.
62. Янко О. В. Організаційно педагогічні умови управління якістю роботи сучасного дошкільного навчального закладу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.06 «Теорія і методика управління освітою». Луганськ, 2009. 22 с.

Допоміжні

1. Бондаренко А.К., Поздняк Л.В., Шкатулла В.И. Заведующий дошкольным учреждением. М.: Просвещение, 1984. 223 с.
2. Васильева А.И., Бахтурина Л.А., Кобитина И.И. Старший воспитатель детского сада. М.: Просвещение, 1990. 143 с.
3. Вдовиченко Р. П., Калініна Л. М., Чайка В. Д. Система організаційно педагогічної діяльності міського управління освіти з підвищення компетентності керівників загальноосвітніх навчальних закладів: Монографія / За ред. Л. М. Калініної. К.; Миколаїв: Вид во «Іліон», 2007. 528 с.
4. Галітська О. В. Імідж навчального закладу конкурентоспроможність школи // Управління школою. 2017. № 1 3 (517 519) січень. С.22 27.
5. Гришина І.І. Підготовка директорів шкіл до управління змінами // Управління школою. 2004. № 27 (75). вересень. С. 2 7. 6. Детский сад: Книга для заведующих / Под ред. Л.П. Тарасової. М.: Просвещение, 1982. 256 с.
7. Довідник керівника дошкільного навчального закладу. Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. 456 с.
8. Зайченко О.І., Островерхова Н.М., Даниленко Л.І. Теорія і практика управлінської діяльності районного відділу освіти. К., 2000. 352 с.
9. Калмыкова В.А. Руководство общественным дошкольным воспитанием в районе. М.: Просвещение, 1988. 192 с.
10. Карамушка Л. М., Філь О. А. Формування конкурентоздатної управлінської команди (на матеріалі діяльності освітніх організацій): Монографія. К.: Фірма«ІНКОС»,2007. 268 с.

11. Кас'янова О.М. Моніторинг в управлінні навчальним закладом / О.М. Кас'янова. Управлінський супровід моніторингу якості освіти / Т.Б. Волобуєва. Харків: Видав. Гр.. “Основа”, 2004. 96с.
12. Керівництво дошкільним закладом / За заг. ред. Т.Ф. Кунько. К.: Рад. школа, 1977. 112 с.
13. Керівництво дошкільним навчальним закладом : Інформ. метод. матеріали на допомогу керівникові ДНЗ / Упор. Н.Майор, Ю.Манилюк та ін. Тернопіль: Мандрівець, 2006. 168с.
14. Лагодюк В. Ю. Дієве партнерство успішна школа // Управління школою. 2017. № 10 12 (526 528) квітень. С.11 32.
15. Литвин Л., Горбатюк Р. Менеджмент освітніх інновацій: сутність та особливості впровадження // Соціально економічні проблеми і держава. Вип. 1 (8). 2013.
16. Мармаза О. І. Проектний підхід до управління навчальним закладом. Х.: Видав. гр. «Основа», 2003. 80 с. (Серія «Бібліотека журналу «Управління школою»; Вип.12).
17. Мартиненко С. М. Навчальна програма дисципліни “Сучасні технології управління в закладах освіти” (для магістрів). К.: МАУП, 2006. — 18 с.
18. Менеджмент керівників закладів дошкільної і початкової освіти: Навчально-методичний посібник / Кол. авт.: Шоутен Т., Даниленко Л. І., Зайченко О. І., Софій Н. З. К.: , 2008. с. 112.
19. Методичний кабінет у дитячому садку. К.: Шк. світ,2008. 128с.(бібл. «Шк. св.») 20. Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу. Частина 1. / Упор. Курочка Н.М., Омельяненко Н.В. Тернопіль: Мандрівець, 2008. 248 с.
21. Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу. Частина 2. / Упор. Курочка Н.М., Омельяненко Н.В. Тернопіль: Мандрівець, 2008. 216 с.
22. Новиков Д. А. Теория управления образовательными системами: учебно методическое пособие. М.: Народное образование, 2009. 452 с.
23. Нормативні документи. Для завідуючих ДНЗ / Упор. Чала Т.Т. Х.: Основа, 2008. 528 с. (Серія «ДНЗ. Керівнику»).
24. Середницька А.Д., Курочка Н.М. Довідник керівника дошкільного навчального закладу. Х.: Веста: Ранок, 2006. 440 с.
25. Чернов Ю.В. «Паблік рілейшнз» сучасної школи. Х.: Основа, 2003. 80с.

Інформаційні ресурси

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні[Електронний ресурс]. Режим доступу: [https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/bazovij komponent doshkilnoyiosviti na sajt ost atochnij.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/bazovij_komponent_doshkilnoyiosviti_na_sajt_ost_atochnij.pdf) 2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556_18
3. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1324_18 4. Закон України «Про дошкільну освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628_14Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060_12
5. Кваліфікаційні характеристики посад педагогічних та науково педагогічних працівників навчальних закладів та установ освіти [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України // Про затвердження кваліфікаційних характеристик професій (посад) педагогічних та науково педагогічних працівників навчальних закладів : Наказ МОН України № 665 <http://zakon.golovbukh.ua/regulations/1521/8456/8457/468632/>
6. Конституція України : Закон від 28.06.1996 № 254к/96 ВР [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80>
7. Концепція розвитку інклюзивної освіти [Електронний ресурс] // Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання : Наказ МОН №912 від 01.10.10 р. Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189/

8. Концепція розвитку освіти України на період 2015-2025 років : Проект [Електронний ресурс] / Стратегічна дорадча група «Освіта» ; МОН України. Режим доступу: http://old.mon.gov.ua/pr_vedil/1312/1390288033/1414672797/
9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
10. Освітній портал «Педагогічна преса» <http://pedpresa.ua/185635> osvityan zaproshuyutna vseukrayinskyj naukovo praktychnyj seminar web stem shkola 2017.html
11. Освітні проекти [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.facebook.com/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8734064553392340/>
12. Програма MS Project [Електронний ресурс] // Офіційним сайт IT компанії Microsoft. Режим доступу: <http://www.microsoft.com>.
13. Романюк І. Річний план роботи: рекомендації щодо складання // Практика управління дошкільним закладом, 2017. березень. №3. [Електронний ресурс] www.ezavdnz.mcfr.ua
14. Центр інноваційної освіти [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.facebook.com/CentreInnovativeEducation/>
- 1.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступень,	Характеристика навчальної дисципліни
		дenna форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	основна
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність 012 Дошкільна освіта	Rік підготовки 1-й Семестр 1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – год. самостійної роботи студента – 40 год.	ступень: магістр	Лекції -20 Практичні, семінарські -30 Лабораторні- Самостійна робота 40 Вид контролю: залік

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год.: 30 год. – аудиторні заняття, 60 год. – самостійна робота (30 % / 70 %).

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступень,	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	основна
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність 012 Дошкільна освіта	Rік підготовки 1-й Семестр 1-й
Тижневих годин для заочної форми навчання: аудиторних – 18 год. самостійної роботи студента – 80 год.	ступень: бакалавр	Лекції 4 Практичні, семінарські -6 Лабораторні - Самостійна робота 80 Вид контролю: залік

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год.: 18 год. – аудиторні заняття, 72 год. – самостійна робота (17 % / 83 %).

Анотація (українською мовою)

Оволодіння знаннями з основ нормативно-правової документації, що регламентують і регулюють діяльність ЗДО різних типів і форм власності; напрями діяльності (адміністративна, методична, контролюча, проектна, освітня, виховна, фінансово-господарська тощо) ЗДО, принципи управління, умови та передумови успішного функціонування ЗДО; права та професійні обов'язки директора (завідувача) ЗДО; основні вимоги до обсягу роботи та функціональних обов'язків педагогічного та іншого персоналу ЗДО; права й обов'язки вихованців і їхніх батьків як суб'єктів освітнього процесу ЗДО; технології управлінської діяльності керівників ЗДО; завдання діяльності органів управління дошкільною освітою, їх організаційну структуру; посадові обов'язки й основні напрями діяльності спеціалістів з питань дошкільної освіти органів міського (районного) управління освітою.

Уміти критично оцінювати програмні документи, що регламентують професійну діяльність соціономістів закладів дошкільної освіти в Україні та зарубіжних країнах; аналізувати та узагальнювати провідний досвід соціономістів щодо організації управлінської діяльності керівників дошкільних закладів; проектувати (моделювати, планувати, програмувати) зміст роботи закладу дошкільної освіти; забезпечувати керівництво навчально-виховною, методичною, організаційно-педагогічною, адміністративно-господарською роботою на засадах продуктивного партнерства з персоналом закладу дошкільної освіти, батьками, фахівцями районних (міських) органів управління освітою та недержавного сектору; ініціювати та забезпечувати оптимальні умови для спільного впровадження організаційно-управлінських інновацій у дошкільних закладах. Комуникація: використовувати набуті знання, вміння та навички на різних етапах організації професійної діяльності керівників ЗДО; виявляти повагу до ціннісного потенціалу (релігійного, етнічного, професійного, особистісного) інших фахівців і партнерів ЗДО, що дозволяє використати ресурс комунікації для успішного розв'язання спільних професійних завдань із організації різних напрямів діяльності (адміністративної, методичної, контролюча, проектної, освітньої, фінансово-господарської тощо) в умовах ЗДО; створювати умови для комунікації із представниками наукових і громадських організацій, державних і приватних закладів дошкільної освіти

Ключові слова (українською мовою) освіта, інтеграція у світовий освітній простір, вирішення проблеми особистісно орієнтованого навчання, гуманістичний напрямок, інноваційні освітні технології.

Abstract (in English)

Mastering knowledge of the basics of regulatory and legal documentation that regulates and regulates the activities of private enterprises of various types and forms of ownership; areas of activity (administrative, methodical, controlling, project, educational, educational, financial and economic, etc.) of ZDO, principles of management, conditions and prerequisites for successful functioning of ZDO; rights and professional duties of the director (head) of the ZDO; basic requirements for the scope of work and functional responsibilities of pedagogical and other staff of ZDO; the rights and obligations of pupils and their parents as subjects of the educational process of special education; technologies of managerial activity of heads of ZDO; tasks of preschool education management bodies, their organizational structure; job duties and main areas of activity of preschool education specialists of city (district) education management bodies.

Be able to critically evaluate program documents regulating the professional activity of socionomists of preschool education institutions in Ukraine and foreign countries; to analyze and generalize the leading experience of socionomists regarding the organization of management activities of heads of preschool institutions; design (model, plan, program) the content of the work of the preschool education institution; ensure the management of educational, methodical, organizational, pedagogical, administrative and economic work on the basis of productive partnership with the staff of the preschool education institution, parents, specialists of district (city) education management bodies and the non-state sector; to initiate and provide optimal

conditions for the joint implementation of organizational and management innovations in preschool institutions. Communication: use the acquired knowledge, skills and abilities at various stages of organizing the professional activity of the heads of the ZDO; show respect for the valuable potential (religious, ethnic, professional, personal) of other specialists and partners of the ZDO, which allows using the communication resource for the successful solution of joint professional tasks in the organization of various areas of activity (administrative, methodical, controlling, project, educational, financial - economic, etc.) in the conditions of the LDO; create conditions for communication with representatives of scientific and public organizations, state and private preschool education institutions

Keywords (in English). education, integration into the world educational space, solving the problem of personality oriented learning, humanistic direction, innovative educational technologies.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання курсу – викладання навчальної дисципліни «Освітній менеджмент в ЗДО» є: ознайомлення магістрантів з закономірностями, принципами та методами управління освітніми процесами в ЗДО; формування у бакалаврів управлінської компетентності, сформувати уміння і навички, необхідні для організації освітнього процесу в умовах реформування освіти відповідно до Закону України «Про освіту», «Про дошкільну освіту».

Предметом є Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін (філософія, педагогіка, психологія), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціалізованої літератури, використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізування та використання інформації з різних джерел, активності на лекціях і практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

Завданнями є: В результаті вивчення дисципліни «Інноваційні технології в освіті» студенти повинні: знати теоретичні та практичні основи інноваційних технологій; набути уявлення про методологічні основи та дидактичні принципи інноваційної освіти; знати базові та прикладні освітні технології; комплекс програмно-технічних засобів, методик та організаційних заходів, які дозволяють ефективно реалізовувати принципи інноваційного навчання; застосовувати інноваційні технології навчання з метою організації та здійснення освітнього і наукового процесу; працювати з інформацією в глобальних комп'ютерних мережах, використовувати навички публічного мовлення, ведення дискусії. Навчальна дисципліна складається з 4-х кредитів.

Очікувані результати навчання:

Програмні результати навчання:

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

Інтегральна компетентність (ІНК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

I. Загальнопредметні:

- КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

II. Фахові:

- КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

1. Програма навчальної дисципліни

Програма дисципліни «Освітній менеджмент в галузі дошкільної освіти»

Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності.

Тема 1. Вступ. Організаційно правові основи керівництва закладами дошкільної освіти в Україні . Основні поняття курсу: «дошкільна освіта», «система дошкільної освіти», «педагогічний менеджмент», «менеджер навчально пізнавального процесу», «менеджер навчально виховного процесу», «управління» (менеджмент), «управління навчально виховним процесом». Принципи та завдання функціонування вітчизняної дошкільної освіти. Міжнародні та законодавчі акти України в галузі охорони дитинства про захист прав дітей та забезпечення їх повноцінного розвитку. Законодавча база функціонування дошкільної освіти в Україні: Конституція України (1996 р.) про право на освіту, про рівність дітей у своїх правах, про повноваження батьків щодо забезпечення розвитку дітей дошкільного віку; основні положення Закону України «Про освіту» (2017 р.) про організацію дошкільної освіти; Закон України «Про дошкільну освіту» (2017 р.). Заклад дошкільної освіти (ЗДО) складова освітньої системи в Україні, його повноваження. ЗДО як педагогічна система: значення, зміст, порядок розробки і затвердження статуту ЗДО; комплектування груп, порядок прийому, відрахування та збереження місць за дитиною. Режим роботи ЗДО. Статус ЗДО у ракурсі різних форм власності їх заснування. Типи ЗДО та їх особливості. Орієнтовний зміст «Положення про заклад дошкільної освіти» та «Статуту закладу дошкільної освіти». Порядок створення, реєстрації, реорганізації та ліквідації ЗДО.

Тема 2. Органи управління вітчизняною системою дошкільної освіти. Педагогічна сутність поняття «орган управління системою дошкільної освіти»; основні завдання щодо його функціонування. Державні органи управління в системі дошкільної освіти. Повноваження Міністерства освіти і науки України в системі дошкільної освіти. Органи управління дошкільною освітою, що підпорядковані обласним, міським (районним) державним адміністраціям. Органи місцевого самоврядування та їх повноваження у керівництві ЗДО. Органи громадського самоврядування, їх роль у функціонуванні ЗДО. Відділ дошкільної освіти як структурний підрозділ районного (міського) управління освіти. Специфіка співпраці фахівців відділу дошкільної освіти з менеджерами управління освітою (начальником, заступниками начальника) й іншими керівниками структурних підрозділів районного (міського) управління освіти. Організація фронтальних, групових, індивідуальних форм методичної роботи в районі (місті) для працівників дошкільної освіти (семінарів практикумів, конференцій, педагогічних читань, методичних об'єднань, круглих столів, наставництва, стажування тощо). Зміст роботи спеціаліста з питань дошкільної освіти управління освіти: проведення інспектування, атестації, експертизи ЗДО тощо. Організаційно фінансове планування, управління, контроль фінансово господарської діяльності ЗДО у районі (місті). Фінансово господарський механізм діяльності ЗДО (джерела фінансування; кошторис доходів і видатків як основний планово фінансовий документ, його структура; принципи фінансування, показники та контрольні цифри для складання кошторису). Правила ведення /зберігання фінансової документації. Тема 3. Керівник закладу дошкільної освіти як цілісний менеджер. Поняття про «професійну придатність» суб'єкта до управління в системі дошкільної освіті. Спільні та відмінні риси «лідерів» і «керівників» закладів дошкільної освіти. Психограма керівника закладу освіти. Управлінська компетентність керівника ЗДО, її компоненти. Нормативні документи, що регулюють процес працевлаштування директора (завідувача) ЗДО. Віддзеркалення обсягу прав і функціональних обов'язків менеджерів дошкільних навчальних закладах (завідувача (директора), його заступників) у державних документах, підзаконних актах, посадових інструкціях. Основні напрями діяльності керівника ЗДО (організаційна, методична, освітня, проектувальна, контрольна, фінансово господарська діяльність тощо). Характеристика типових недоліків у професійній діяльності менеджерів ЗДО.

Кредит 2. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень

Тема 4. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень у закладах дошкільної освіти. Поняття про стратегічне й оперативне планування в ЗДО. Класифікація планів роботи: перспективний, річний, календарний, план окремого ЗДО. Основні вимоги до створення плану освітньо виховної роботи ЗДО на навчальний рік (аналіз роботи за минулий рік, завдання на новий рік та оздоровчий період, методична робота з кадрами, організаційно педагогічна робота, вивчення стану життєдіяльності дітей, робота методичного кабінету). Особливості планування роботи ЗДО на місяць. Методи та організаційні форми роботи з дітьми дошкільного віку за лініями розвитку. Тематика навчальних тижнів у ЗДО. Основні вимоги до створення розкладу організованої діяльності дітей у ЗДО. Планування атестації педагогічних працівників у ЗДО: нормативно правова база атестації педагогічних працівників ЗДО; завдання атестації; кваліфікаційні категорії та педагогічні завдання персоналу ЗДО; створення атестаційної комісії та процедура проведення атестації. Типи управлінських рішень (стратегічні, тактичні, оперативні), етапи їх підготовки та прийняття в умовах ЗДО. Основні вимоги до змісту управлінського рішення. Поняття про делегування повноважень між виконавцями управлінського рішення. Розподіл лінійних і штабних повноважень. Причини відмови керівників ЗДО від делегування повноважень. Причини негативного ставлення персоналу ЗДО до делегованих їм повноважень. Методи та прийоми налагодження творчої співпраці та ділового партнерства керівників ЗДО з органами управління освітою, громадськістю, батьками.

Тема 5. Стратегія і тактика організаторської діяльності керівників закладів дошкільної освіти. Структура організаторської діяльності керівника ЗДО. Відповідальність директора (завідувача) ЗДО за організацію освітнього процесу з урахуванням принципів дошкільної освіти (дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно орієнтованого підходу, суб'єкт суб'єктної взаємодії). Організаційне моделювання методичного кабінету ЗДО. Раціональне використання матеріально технічної бази ЗДО для створення розвивального середовища (відповідно до особистісно зорієнтованої моделі освіти дітей дошкільного віку). Повноваження ЗДО щодо поповнення й розвитку матеріальної бази на основі дидактичних, виховних, естетичних, санітарно гігієнічних нормативів. Дотримання порядку організації харчування дітей в дошкільному закладі (нормативи і режим харчування дітей; санітарний режим харчоблоку). Правила організації медичного обслуговування дітей, створення умов для медичної оздоровчої, лікувально профілактичної роботи. Методи, прийоми та способи правового регулювання трудових відносин всередині трудового колективу ЗДО (розроблення, укладання та реєстрація колективного договору; розробка правил внутрішнього розпорядку; визначення порядку прийняття на роботу через укладання трудового договору і контракту та звільнення працівників у відповідності з чинним законодавством). Організація командної роботи з персоналом ЗДО. Створення дотримання безпечних умов для навчання та виховання дітей у ЗДО. Забезпечення охорони праці в ЗДО (порядок ведення документації з охорони праці, розробка посадової інструкції, видання інструкцій і розпоряджень; проведення інструктажів і контроль за дотриманням інструкцій). Передбачення можливих ризиків зовнішнього і внутрішнього характеру, способи завчасного уникнення їх негативного впливу.

Тема 6. Організаційно методичні засади здійснення повноважень контролю в закладі дошкільної освіті . Мета діяльності контролю керівника ЗДО. Державні документи та підзаконні акти про здійснення контролю в умовах ЗДО. Організаційні передумови здійснення ефективного контролю у ЗДО. Види контролю в ЗДО: документальний і процесуальний контроль; попередній, поточний, відстрочений і заключний (підсумковий) контроль. Методи контролю (аналіз, оцінювання) роботи вихователів у сфері фізичного, розумового, естетичного, морального, екологічного, трудового виховання дошкільників. Риси ефективного контролю в умовах ЗДО. Поняття «якість дошкільної освіти», критерії її оцінки. Поняття про «руйнівний» і «неруйнівний контроль» менеджера ЗДО. Способи відображення результатів контролю у ЗДО. Моніторинг продуктивності й економічної ефективності ЗДО.

Кредит 3. Упровадження інноваційних технологій в ЗДО.

Тема 7 Упровадження інноваційних технологій управлінської діяльності керівників закладів дошкільної освіти. Зміст поняття «педагогічна інновація», «інноваційний розвиток закладу дошкільної освіти». Ознаки передового педагогічного досвіду, етапи і процедури його вивчення, узагальнення та поширення. Закономірності та принципи впровадження педагогічних інновацій у ЗДО. Нормативні документи щодо визначення порядку здійснення інноваційної освітньої діяльності, створення експериментальних навчальних закладів та майданчиків. Організаційні форми взаємодії закладів і установ науково-методичного забезпечення дошкільної освіти для реалізації навчальної методичної і науково-дослідницької функцій.

Тема 8. Особливості управління інноваційним розвитком в умовах ЗДО (застосування процедури проектування, моделювання та обґрутування використання інноваційних технологій, прогнозування їх результатів, розроблення програм апробації та експертизи, реалізації інновації, здійснення контролю та підсумкового аналізу використання інновацій; створення умов для проведення експериментальної роботи). Педагогічний аналіз дидактичних (розвивальна, інтеграційна, особистісно орієнтована, рекреаційна тощо) і виховних (життєтворча, громадянська, патріотична тощо) технологій, що впроваджені у сучасних ЗДО. Педагогічні інновації в рамках структури управління ЗДО інклузивного типу. Методи вивчення ринку освітніх послуг у сфері дошкільної освіти. Адаптація ЗДО до освітніх запитів населення.

Тема 9. Маркетинг у дошкільних закладах освіти. Шляхи підвищення продуктивності та прибутковості ЗДО. Модель формування іміджу ЗДО (фірмовий стиль; інформаційне середовище; освітній процес; педагоги; цільова група дітей; партнерство). Технологія проектування та реалізації рекламної компанії в ЗДО

2. Структура навчальної дисципліни Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		о	л	п	лаб	інд
	2		3	4	5	6
Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності.						
Тема 1. Вступ. Організаційно правові основи керівництва закладами дошкільної освіти в Україні.	10	2	2			6
Тема 2. Органи управління вітчизняною системою дошкільної освіти.	10	2	4			4
Тема 3. Основні напрями діяльності керівника ЗДО.	10	2	4			4
Усього годин:	30	6	10			14
Кредит 2. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень						
Тема. 4. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень у закладах дошкільної	10	2	4			4

Тема 5. Структура організаторської діяльності керівника ЗДО.	10	2	4			4
Тема 6. Організаційно методичні засади здійснення повноважень контролю в ЗДО	10	4	4			2
Усього годин:	30	8	12			10
Кредит 3. Системні інноваційні педагогічні технології						
Тума 7. Упровадження інноваційних технологій в ЗДО.	14	2	4			8
Тема 8. Особливості управління інноваційним розвитком в умовах ЗДО.	16	4	4			8
Усього годин:	30	6	8			16
Разом:	90	20	30			40

Структура навчальної дисципліни

Заочної форми навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		о	л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7

Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності.

Тема 1. Вступ. Організаційно правові основи керівництва закладами дошкільної освіти в Україні.	10		2			8
Тема 2. Органи управління вітчизняною системою дошкільної освіти.	10	2				8
Тема 3. Основні напрями діяльності керівника ЗДО.	10		2			8
Усього годин:	30	2	4			24

Кредит 2. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень

Тема. 4. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень у закладах дошкільної	10					10
Тема 5. Структура організаторської діяльності керівника ЗДО.	10					10
Тема 6. Організаційно методичні засади здійснення повноважень контролю в ЗДО	10		2			8
Усього годин:	30	-	2			28

Кредит 3. Системні інноваційні педагогічні технології

Тума 7. Упровадження інноваційних технологій в ЗДО.	14	2				12
Тема 8. Особливості управління інноваційним розвитком в умовах ЗДО.	16					16
Усього годин:	30	2				28
Разом:	90	4	6			80

Теми лекційних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
--------------	-------------------	------------------------

Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності.

1.	Тема 1. Вступ. Організаційно правові основи керівництва закладами дошкільної освіти в Україні.	2
2	Тема 2. Органи управління вітчизняною системою дошкільної освіти.	2

Кредит 2. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень

	Тема. 4. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень у закладах дошкільної	2
3	Тема 5. Структура організаторської діяльності керівника ЗДО.	2

4	Тема 6. Організаційно методичні засади здійснення повноважень контролю в ЗДО	4
Кредит 3. Системні інноваційні педагогічні технології		
	Тума 7. Упровадження інноваційних технологій в ЗДО.	2
5	Тема 8. Особливості управління інноваційним розвитком в умовах ЗДО.	4
Разом		20

Теми лекційних занять
Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності.		
2	Тема 2. Органи управління вітчизняною системою дошкільної освіти.	2
Кредит 3. Системні інноваційні педагогічні технології		
3	Тума 7. Упровадження інноваційних технологій в ЗДО.	2
Разом		4

Теми практичних занять
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності.		
11	Тема 1. Вступ. Організаційно правові основи керівництва закладами дошкільної освіти в Україні.	2
2	Тема 2. Органи управління вітчизняною системою дошкільної освіти.	4
3	Тема 3. Основні напрями діяльності керівника ЗДО.	4
Кредит 2. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень		
4	Тема. 4. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень у закладах дошкільної	4
5	Тема 5. Структура організаторської діяльності керівника ЗДО.	4
6	Тема 6. Організаційно методичні засади здійснення повноважень контролю в ЗДО	4
Кредит 3. Системні інноваційні педагогічні технології		
7	Тума 7. Упровадження інноваційних технологій в ЗДО.	4
18	Тема 8. Особливості управління інноваційним розвитком в умовах ЗДО.	4
Разом		30

Теми практичних занять
Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності		
1	Тема 1. Технології у освітній сфері: різновиди, зміст, особливості	2
2	Тема 3. Технології особистісно-орієнтованого освітнього процесу	2
Кредит 2. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень		
3	Тема 6. Організаційно методичні засади здійснення повноважень контролю в ЗДО	2
Разом		6

7. Самостійна робота
Денна форма навчання

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин
Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності		
1.	Тема 1. Вступ. Організаційно правові основи керівництва закладами дошкільної освіти в Україні.	6
2	Тема 2. Органи управління вітчизняною системою дошкільної освіти.	4
3.	Тема 3. Основні напрями діяльності керівника ЗДО.	4
Кредит 2. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень		
4	Тема. 4. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень у закладах дошкільної	4
5	Тема 5. Структура організаторської діяльності керівника ЗДО.	4
6	Тема 6. Організаційно методичні засади здійснення повноважень контролю в ЗДО	2
Кредит 3. Системні інноваційні педагогічні технології		
7	Тема 7. Упровадження інноваційних технологій в ЗДО.	8
8	Тема 8. Особливості управління інноваційним розвитком в умовах ЗДО.	8
Разом		40

**Самостійна робота
Заочна форма навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Освітній менеджмент як галузь знань та сфера діяльності		
1.	Тема 1. Вступ. Організаційно правові основи керівництва закладами дошкільної освіти в Україні.	8
2	Тема 2. Органи управління вітчизняною системою дошкільної освіти.	8
3.	Тема 3. Основні напрями діяльності керівника ЗДО.	8
Кредит 2. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень		
5	Тема. 4. Планування роботи та механізми підготовки й прийняття управлінських рішень у закладах дошкільної	10
6	Тема 5. Структура організаторської діяльності керівника ЗДО.	10
7	Тема 6. Організаційно методичні засади здійснення повноважень контролю в ЗДО	8
Кредит 3. Системні інноваційні педагогічні технології		
8	Тема 7. Упровадження інноваційних технологій в ЗДО.	12
9	Тема 8. Особливості управління інноваційним розвитком в умовах ЗДО.	16
Разом		80

7. Самостійна робота

Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64		
E	50-54	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне,

групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу кредиту.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

Студенту виставляється дуже добре ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.

Студенту виставляється достатньо ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.

Студенту виставляється мінімальний задовільно виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення...

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.

Поточне оцінювання та самостійна робота								КР	Накопичувальні бали/сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	300/100*
30	30	40	30	30	40	20	30		

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербалний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображені (малюнки, схеми, графіки та ін.).

12. Рекомендована література

Базова

1. Анісімова О.Е., Полєвікова О.Б. Планування роботи дошкільного навчального закладу. Херсон: Видавництво ХДУ, 2011. 108 с.

2. Біла О. О. Соціально педагогічне проектування в закладах дошкільної початкової та позашкільної освіти (контекст університетської підготовки соціономістів): навчально-методичний посібник / О. О. Біла. Одеса: Астропрінт, 2019. 192 с.
3. Біла О. О. Першооснови соціально педагогічного проектування: навчально-методичний посібник / О. О. Біла. Одеса: Астропрінт, 2012. 260 с.
4. Біла О. О. Психологія управління (соціально психологічний контекст): [навчальний посібник] / Рекомендовано Мін. освіти і науки України як навчальний посібник / Серія «Управління навчальними закладами» [За заг. ред. О. Я. Чебикіна]. Одеса: Видавець СВД М. П. Черкасов, 2008. 232 с.
5. Гавриш Н.В. Дитина в дошкільні роки: програма розвитку, навчання та виховання дітей / Н.В. Гавриш, З.П. Дорошенко, К.Л. Крутій. та ін. [2 ге вид.] Запоріжжя: Тов. «ЛІПС» ЛТД, 2004. 268 с. 6. Галяпа М. Порядок ведення засідання педагогічної ради // Вихователь методист дошкільного закладу. 2009. № 7. С. 59-61.
7. Галяпа М. Порядок заповнення атестаційних листів // Вихователь методист дошкільного закладу. 2009. № 9. С. 31-33.
8. Гласарій. Штатний розпис: основні терміни та поняття // Практика управління дошкільним закладом. 2012. № 6. С. 4-5.
9. Дейнеко Ольга. Ігрове моделювання як форма активізації педагогів // Вихователь методист дошкільного закладу. 2011. № 2. С. 44-47.
10. Денисенко О., Іванченко І. Робота з наказами: організовуємо з урахуванням змін у законодавстві // Практика управління дошкільним закладом. 2012. № 12. С. 8-15.
11. Дошкільна освіта: словник довідник: понад 1000 термінів, понять, назв / [упоряд. К. Л. Крутій, О. О. Фунтікова]. Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2010. 324 с.
12. Єльнікова Г., Рядова З. Оцінювання якості освіти в загальноосвітньому навчальному закладі на основі проведення моніторингових процедур // Практика управління закладом освіти. 2008. № 8. С. 20-30.
13. Виноградова Н.А. Управление качеством образовательного процесса в ДОУ: методическое пособие / Н.А. Виноградова, Н.В. Микляева. М.: Айрис пресс, 2006. 192с.
14. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології. К.: «Академвидав», 2004. 352 с.
15. Закон України «Про дошкільну освіту». К.: Ред. журналу «Дошкільне виховання», 2001. С. 4-33.
16. Інструктивно-методичні матеріали щодо ведення документації в дошкільних закладах / за заг. ред. К.Л. Крутій. Вид. 2 е, доп. і перероб. Запоріжжя: Тов. „ЛІПС“. Лтд.“ 2003. 100с.
17. Каплуновська О., Сергач С. Сучасні підходи до проведення внутрішнього та експертного контролю ДНЗ // Дитячий садок. 2003. № 19(211). С. 14-19.
18. Керівник дошкільного навчального закладу: особистість і професіонал // Практика управління дошкільним закладом. 2012. № 5. С. 8-15.
19. Кіндраг I. Інтерактивні методи в системі підвищення фахової майстерності педагогів // Вихователь методист дошкільного закладу. 2012. № 6. С. 18-26. 20 Книга керівника дошкільного навчального закладу / Уп. О.А. Копейкина, Л.В. Гураш. Харків: Торсінг плюс, 2006. 512 с.
21. Князева О. Новое направление в дошкольном образовании – развитие социальной компетентности дошкольников // Дошкольное воспитание. 1998. № 9. С. 2-6.
22. Коляско Т. Діяльність керівників шкіл щодо сприяння успішній адаптації молодих педагогів до професійної діяльності // Практика управління закладом освіти. 2009. № 10. С. 29-38.
23. Кононко О. Стратегічна мета виховання життєва компетентність дитини // Дошкільне виховання. 1999. № 5. С. 3-6. 24. Корнєєва Оксана. Тайм менеджмент у системі методичної роботи // Вихователь методист дошкільного закладу. 2011. № 4. С. 4-9.
25. Крикун А. Підготовка вихователів до роботи з обдарованими дітьми // Вихователь методист дошкільного закладу. 2013. № 8. С. 8-11. 26. Крутій К. Концепція постійного контролю за якістю дошкільної освіти // Вихователь методист дошкільного закладу. 2009. № 3. С. 4-6; № 4. С. 35-36.

27. Крутій К. Л. Моніторинг як сучасний засіб управління якістю освіти в дошкільному навчальному закладі: Монографія. Запоріжжя: ТОВ “ЛПС” ЛТД, 2006. 172 с.
28. Крутій К. Л. Планування роботи сучасного дошкільного навчального закладу: поняття, особливості, засоби реалізації / К. Л. Крутій. Запоріжжя : ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2005. 208 с.
29. Крутій К.Л., Маковецька Н.В. Управління дошкільним закладом: організація контролю та керівництва. Вид. 2 е. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС. Лтд», 2003. 100 с.
30. Мартиненко С. М. Навчальна програма дисципліни «Сучасні технології управління в закладах освіти». К.:МАУП, 2006. 18 с. 31. Маслов В. І. Наукові основи та функції процесу управління загальноосвітніми навчальними закладами: навчальний посібник. Тернопіль: Астон, 2007. 150 с.
32. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. 2002. № 33. 23 квітня // Дошкільне виховання. 2002. № 7. С. 4-9.
33. Омеляненко Н. Права і обов'язки учасників атестаційного процесу // Вихователь методист дошкільного закладу. 2009. № 9. С. 26-28.
34. Організація освітнього процесу в дошкільних навчальних закладах у 2009 / 2010 навчальному році. Лист МОН України № 1/9 393 від 10.06.2009 р. // Практика управління закладом освіти. 2009. № 8. С. 4 9. 35. Панасюк Тамара. Інноваційна діяльність дошкільного навчального закладу: основні поняття і зміст // Вихователь методист дошкільного закладу. 2014. № 7. С. 4 7.
36. Питання штатного розпису дошкільних навчальних закладів. Постанова Кабінету Міністрів України № 1122 від 05.10.2009 р. // Практика управління закладом освіти. 2009. № 11. С. 83.
37. Платонова А. Гігієнічні рекомендації щодо організації режиму роботи ДНЗ з короткочасним перебуванням дітей // Практика управління закладом освіти. 2009. № 8. С. 32-39.
38. Положення про дошкільний навчальний заклад // Освіта України. 2003. № 22. 25 березня. С. 3,8; //Дошкільне виховання. 2003. № 5. С. 3-6.
39. Порядок комплектування дошкільних навчальних закладів (груп) компенсуючого типу. Наказ МОН України № 240/165 від 27.03.2006 р. // Дошкільне виховання. 2006. № 6. С. 3-6.
40. Примірний Статут дошкільного навчального закладу // Дошкільне виховання. 2003. № 7. С. 22 27 //Інформаційний збірник МОН України. 2003. № 9. С. 14-18.
41. Про атестацію музичних керівників, інструкторів з фізкультури дошкільних навчальних закладів. Лист МОН України № 1/9 165 від 16.03.2009 р. // Практика управління закладом освіти. 2009. № 9. С. 92-95.
42. Про вживтя додаткових заходів щодо профілактики та запобігання жорстокому поводженню з дітьми. Наказ МОН України №844 від 25.12.2006р. // Практика управління закладом освіти. 2007. №2. С.100.
43. Про доплату за перевищення планової наповнюваності груп. Лист МОН України №1/9 764 від 26.11.2008 р. // Практика управління закладом освіти. 2009. № 2. С. 85. 44. Про затвердження Порядку державної атестації загальноосвітніх, дошкільних та позашкільних начальних закладів. Наказ МОН України від 24.07.2001 № 553 // Інформаційний збірник МОН України. 2002. № 1. С. 3-8.
45. Про затвердження Примірного положення про порядок звітування керівників дошкільних, загальноосвітніх та професійно технічних навчальних закладів перед педагогічним колективом та громадськістю. Наказ МОН України № 178 від 23.03.2005 р. // Практика управління закладом освіти. 2007. № 3. С. 109-111.
46. Проскура О.В. Психологічна культура праці завідуючої дошкільного закладу. К.: КМІУВ, 1994. 124с.
47. Пшеврацька О. Школа резерву // Дошкільне виховання. 2004. № 10. С. 8 9. 48. Романюк І. Навчально виховний процес та контроль за ним // Дитячий садок. 2002. №36 (180). С.1-23.

49. Рябова О. Комплексна оцінка рівня кваліфікації педагогічних працівників // Практика управління закладом освіти. 2009. № 1. С. 54-62.
50. Салацька Алла. Отримуємо акт готовності дошкільного навчального закладу до нового навчального року //Практика управління дошкільним закладом. 2012. № 8. С.22-29.
52. Свирида Л.,Майдебура О.Використання технологій менеджменту та маркетингу в управлінні навчальним закладом //Практика управління закладом освіти. 2009. №12. С.17-22.
53. Складові іміджу сучасного закладу освіти // Початкова школа. 2000. № 7. С. 51 54.
54. Смольникова Г. Тематичний контроль за станом навчально виховного процесу в дошкільному навчальному закладі // Дитячий садок. 2003. №11;2003. №38.
55. Сухомлинський В.О. Розмова з молодим директором школи. К.: Рад. школа, 1988. 282с.
56. Тименко О.Тематична перевірка в дошкільному навчальному закладі // Практика управління закладом освіти. 2007. №3. С.65-71.
57. Туженкова Юлія. Методичне об'єднання ефективна форма роботи з підвищення фахової майстерності вихователів // Вихователь методист дошк. закладу. 2014. № 8. С.46-53.
58. Фроленкова Н. О. Якість дошкільної освіти в Україні: феномен поняття. Молодий вчений. 2015. № 2 (17). С. 116-118.
59. Хіміна Л. Ф. Управлінський супровід моніторингових досліджень у навчальновиховному процесі // Управління школою. 2017. № 10 12 (526 528) квітень. С.54-70.
60. Шуть Микола. Технологія організації інтерактивного навчання педагогів //Вихователь методист дошкільного закладу. 2012. № 6. С.12-17.
61. Чикало О. Планування роботи дошкільного навчального закладу // Практика управління закладом освіти. 2009. № 5. С. 5-16.
62. Янко О. В. Організаційно педагогічні умови управління якістю роботи сучасного дошкільного навчального закладу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.06 «Теорія і методика управління освітою». Луганськ, 2009. 22 с.

Допоміжні

1. Бондаренко А.К., Поздняк Л.В., Шкатулла В.И. Заведующий дошкольным учреждением. М.: Просвещение, 1984. 223 с.
2. Васильева А.И., Бахтурина Л.А., Кобитина И.И. Старший воспитатель детского сада. М.: Просвещение, 1990. 143 с.
3. Вдовиченко Р. П., Калініна Л. М., Чайка В. Д. Система організаційно педагогічної діяльності міського управління освіти з підвищення компетентності керівників загальноосвітніх навчальних закладів: Монографія / За ред. Л. М. Калініної. К.; Миколаїв: Вид во «Іліон», 2007. 528 с.
4. Галітська О. В. Імідж навчального закладу конкурентоспроможність школи // Управління школою. 2017. № 1 3 (517 519) січень. С.22 27.
5. Гришина І.І. Підготовка директорів шкіл до управління змінами // Управління школою. 2004. № 27 (75). вересень. С. 2 7. 6. Детский сад: Книга для заведующих / Под ред. Л.П. Тарасової. М.: Просвещение, 1982. 256 с.
7. Довідник керівника дошкільного навчального закладу. Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. 456 с.
8. Зайченко О.І., Островерхова Н.М., Даниленко Л.І. Теорія і практика управлінської діяльності районного відділу освіти. К., 2000. 352 с.
9. Калмыкова В.А. Руководство общественным дошкольным воспитанием в районе. М.: Просвещение, 1988. 192 с.
10. Карамушка Л. М., Філь О. А. Формування конкурентоздатної управлінської команди (на матеріалі діяльності освітніх організацій): Монографія. К.: Фірма«ІНКОС»,2007. 268 с.

11. Кас'янова О.М. Моніторинг в управлінні навчальним закладом / О.М. Кас'янова. Управлінський супровід моніторингу якості освіти / Т.Б. Волобуєва. Харків: Видав. Гр.. "Основа", 2004. 96с.
12. Керівництво дошкільним закладом / За заг. ред. Т.Ф. Кунько. К.: Рад. школа, 1977. 112 с.
13. Керівництво дошкільним навчальним закладом : Інформ. метод. матеріали на допомогу керівникові ДНЗ / Упор. Н.Майор, Ю.Манилюк та ін. Тернопіль: Мандрівець, 2006. 168с.
14. Лагодюк В. Ю. Дієве партнерство успішна школа // Управління школою. 2017. № 10 12 (526 528) квітень. С.11 32.
15. Литвин Л., Горбатюк Р. Менеджмент освітніх інновацій: сутність та особливості впровадження // Соціально економічні проблеми і держава. Вип. 1 (8). 2013.
16. Мармаза О. І. Проектний підхід до управління навчальним закладом. Х.: Видав. гр. «Основа», 2003. 80 с. (Серія «Бібліотека журналу «Управління школою»; Вип.12).
17. Мартиненко С. М. Навчальна програма дисципліни "Сучасні технології управління в закладах освіти" (для магістрів). К.: МАУП, 2006. — 18 с.
18. Менеджмент керівників закладів дошкільної і початкової освіти: Навчально-методичний посібник / Кол. авт.: Шоутен Т., Даниленко Л. І., Зайченко О. І., Софій Н. З. К.: , 2008. с. 112.
19. Методичний кабінет у дитячому садку. К.: Шк. світ,2008. 128с.(бібл. «Шк. св.») 20. Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу. Частина 1. / Упор. Курочка Н.М., Омельяненко Н.В. Тернопіль: Мандрівець, 2008. 248 с.
21. Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу. Частина 2. / Упор. Курочка Н.М., Омельяненко Н.В. Тернопіль: Мандрівець, 2008. 216 с.
22. Новиков Д. А. Теория управления образовательными системами: учебно методическое пособие. М.: Народное образование, 2009. 452 с.
23. Нормативні документи. Для завідуючих ДНЗ / Упор. Чала Т.Т. Х.: Основа, 2008. 528 с. (Серія «ДНЗ. Керівнику»).
24. Середницька А.Д., Курочка Н.М. Довідник керівника дошкільного навчального закладу. Х.: Веста: Ранок, 2006. 440 с.
25. Чернов Ю.В. «Паблік рілейшнз» сучасної школи. Х.: Основа, 2003. 80с.

Інформаційні ресурси

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні[Електронний ресурс]. Режим доступу: [https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/bazovij komponent doshkilnoyiosviti na sajt ost atochnij.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/bazovij_komponent_doshkilnoyiosviti_na_sajt_ost_atochnij.pdf) 2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556_18
3. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1324_18 4. Закон України «Про дошкільну освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628_14Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060_12
5. Кваліфікаційні характеристики посад педагогічних та науково педагогічних працівників навчальних закладів та установ освіти [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України // Про затвердження кваліфікаційних характеристик професій (посад) педагогічних та науково педагогічних працівників навчальних закладів : Наказ МОН України № 665 <http://zakon.golovbukh.ua/regulations/1521/8456/8457/468632/>
6. Конституція України : Закон від 28.06.1996 № 254к/96 ВР [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80>
7. Концепція розвитку інклюзивної освіти [Електронний ресурс] // Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання : Наказ МОН №912 від 01.10.10 р. Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189/

8. Концепція розвитку освіти України на період 2015-2025 років : Проект [Електронний ресурс] / Стратегічна дорадча група «Освіта» ; МОН України. Режим доступу: http://old.mon.gov.ua/pr_vedil/1312/1390288033/1414672797/
9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
10. Освітній портал «Педагогічна преса» <http://pedpresa.ua/185635> osvityan zaproshuyutna vseukrayinskyj naukovo praktychnyj seminar web stem shkola 2017.html
11. Освітні проекти [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.facebook.com/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8734064553392340/>
12. Програма MS Project [Електронний ресурс] // Офіційним сайт IT компанії Microsoft. Режим доступу: <http://www.microsoft.com>.
13. Романюк І. Річний план роботи: рекомендації щодо складання // Практика управління дошкільним закладом, 2017. березень. №3. [Електронний ресурс] www.ezavdnz.mcfr.ua
14. Центр інноваційної освіти [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.facebook.com/CentreInnovativeEducation/>
- 1.